

1. Imaš funkcijo $MP=10L-6/5L^2$ (na kvadrat) , kjer meri spremeljivka MPI mejno produktivnost, spremeljivka L pa število delavcev.

a) Koliko znaša obseg proizvodnje v primeru, da podjetje zasleduje cilj maksimalne mejne produktivnosti?

$$MP = \max > MP(\text{odvod}) = 0$$

Odg: obseg potrošnje v primeru da je Mp_{\max} pri količini dela 4,2 bo znašal 20,83

b) Koliko znaša obseg proizvodnje v primeru, da podjetje zasleduje cilj maksimalne povprečne produktivnosti.

Odg: Obseg proizvodnje v API_{\max} znaša 13,95

c) Pri katerem obsegu dela je celotni proizvod največji?

Ko je TP_{\max}

Odg: To je tisti obseg dela pri katerem dosežemo max celotnih proizvodov

d) Pojasnite, kaj pomeni $MPI=5$ in $API=5$

$MPI=5$ pomeni, če povečamo obseg dela za 1 enoto, se bo celotni proizvod povečal za 5 enot

$API=5$ pomeni, da 1 enota dela ustvari 5 enot proizvoda

e) Pojasni kaj meri izokvanta in kaj ponazarja premik izokvante v levo in navzgor

Izokvanta meri različne kombinacije dveh proizvodnih dejavnikov pri nespremenjenem obsegu proizvodnje. Premik izokvante v levo in navzgor ponazarja smerni koeficient $MSTS$, ki meri za koliko moramo zmanjšati obseg proizvodnje enega proizvoda, če zaposlimo dodatno enoto drugega proizvodnega dejavnika in želimo ohraniti nespremenjen TP

Premik izokvante

LEVO + navzdol: če se TP povečuje

DESNO + navzgor: če se TP zmanjšuje

2. Opredeli odločitveni postopek oziroma katero je pravo razmerje neke osebe če se odloča med nakupoma dveh dobrin pri danem dohodku (tukaj je $MSS = MSES$)

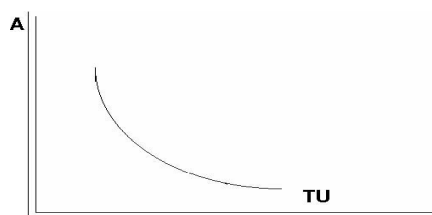
Osrednji problem v teoriji potrošnje je še vprašanje potrošnikove izbire dveh dobrin pri danem razpoložljivem dohodku in pri želeni ravni koristnosti. Različne kombinacije dveh dobrin pri nespremenjeni ravni koristnosti ponazarjamo z indiferenčno krivuljo.

Osrednji analitični koncept indiferenčne krivulje je njen smerni koeficient, ki ga imenujemo **mejna stopnja substitucije** (MSS) ali mejna stopnja zamenjave.

$$MSS = \Delta A / \Delta B < 0$$

MSS meri za koliko enot moramo zmanjšati obseg potrošnje dobrine A, če potrošimo dodatno enoto dobrine B in želimo ohraniti nespremenjeno raven koristnosti.

Graf:

Potrošnik je omejen z razpoložljivim dohodkom (TR – total revenue), kar predstavljamo z enačbo premice proračunske omejitve.

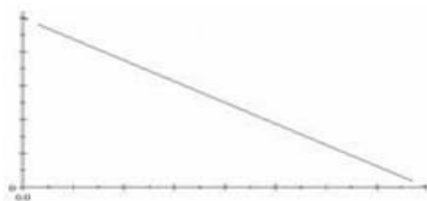
$$TR = P_A \cdot Q_A + P_B \cdot Q_B \text{ (} Q_A \text{ in } Q_B \text{ sta spremenljivki)}$$

S premico proračunske omejitve ponazarjamo različne kombinacije dveh dobrin pri nespremenjenem razpoložljivem dohodku. Smerni koeficient te premice imenujemo MSES (mejna stopnja ekonomske substitucije).

$$MSES = \Delta Q_A / \Delta Q_B > 0$$

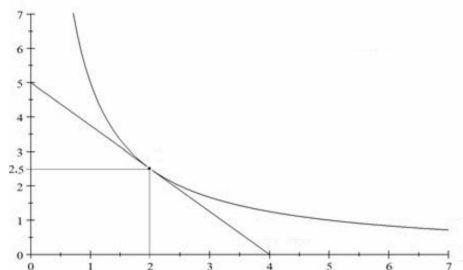
MSES meri za koliko enot moramo zmanjšati obseg potrošnje dobrine A, če potrošimo dodatno enoto dobrine B in želimo ohraniti nespremenjen razpoložljiv dohodek.

Graf:

Grafično je optimalna kombinacija nakupov dveh dobrin opredeljena s tisto točko, kjer se premica proračunske omejitve dotika indiferenčne krivulje.

Graf:

V tej točki velja:

$$MSS = MSES$$

3. Nakaratko opiši značilnosti monopolistične konkurence.

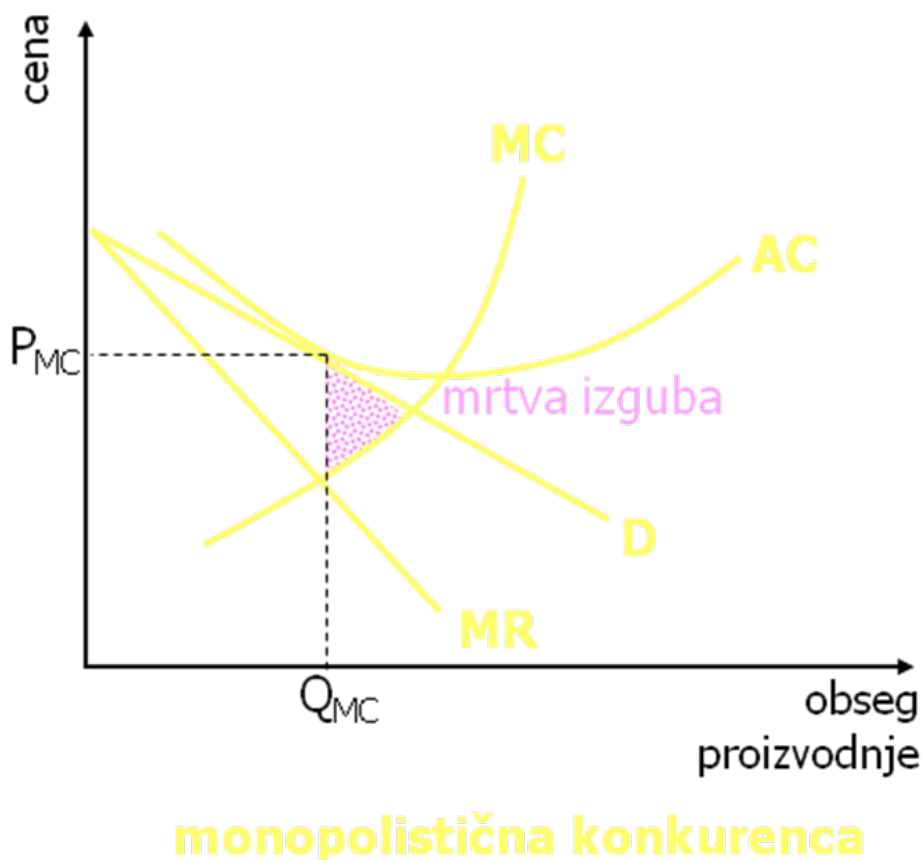
Monopolistično konkurenco označujejo naslednje štiri značilnosti:

- V panogi je dovolj veliko število podjetij, da je tržni delež vsakega razmeroma majhen
- Vsa podjetja imajo približno enake proizvodne stroške
- Podjetja tekmujejo s prodajo diferencialnih proizvodov, ki so med seboj bližnji, toda ne popolni substituti
- Obstaja prost vstop podjetij v panogo in prost izstop iz nje. Nova podjetja brez težav vstopijo v panogo, obstoječa podjetja v panogi pa jo brez težav zapustijo, če na vložen kapital ne dosežejo normalnega dobička.

V tržnih gospodarstvih je mnogo panog, ki imajo značilnosti monopolistične konkurence. Primeri takih panog so: proizvodnja različnih vrst mil, šamponov, deodorantov, pralnih praškov, teniških loparjev, koles in ostale športne opreme, prodajalne blaga na drobno, ki se razlikujejo med seboj glede na lokacijo, kreditne pogoje, sposobnost prodajalcev ipd.

V monopolistični konkurenci je cena višja od mejnih stroškov. To pomeni, da vrednost, ki jo potrošniki pripisujejo proizvodu, presega stroške za proizvodnjo tega proizvoda. Zato prihaja do mrtve izgube. Prikazuje jo osenčena površina trikotnika.

Graf monopolistične konkurence:

4. Opredeli kratkoročno proizvodno funkcijo če je potrebno tudi grafično

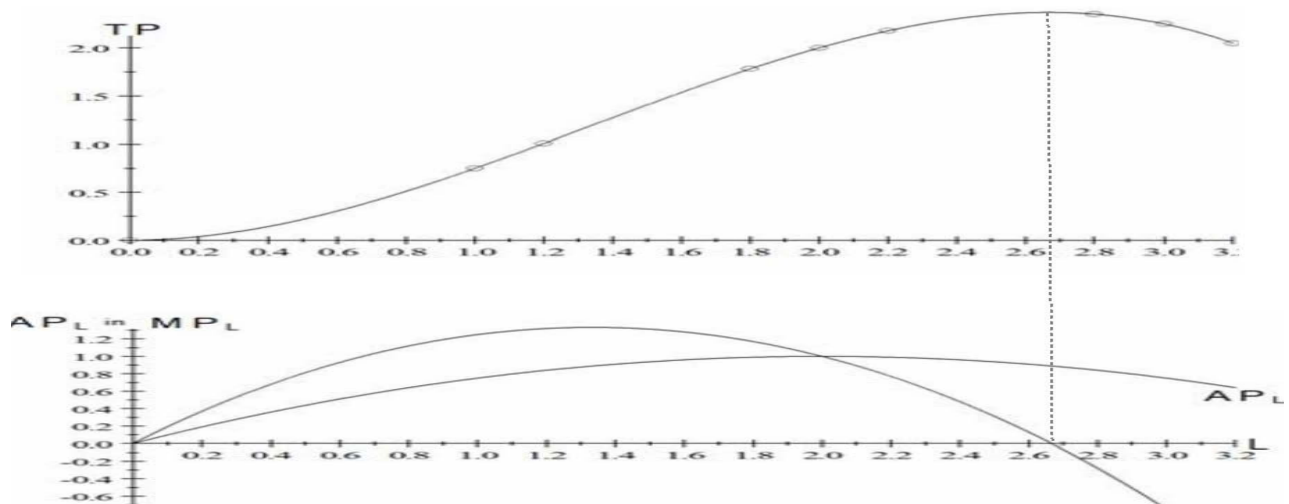
Kratkoročna proizvodna funkcija meri povezavo med obsegom proizvodnje in obsegom proizvodnih dejavnikov. Velja le kratko časovno obdobje, opredelimo ga kot obdobje kjer je vsaj en proizvodni dejavnik fiksni in vsaj en variabilen, traja do 1 leta

V okviru kratkoročnih proizvodnih funkcij upoštevamo 3 analitične koncepte:

- Proizvodna funkcija celotne produktivnosti TP
- Proizvodna f. Povprečne produktivnosti AP
- Proizvodna f. Mejne produktivnosti MP

Osrednja značilnost kratkoročne proizvodne funkcije je zakon padajoče mejne produktivnosti, ki pravi da bo povečevanje variabilnega proizvodnega dejavnika pri dani količini fiksnega proizvodnega dejavnika vedno manj prispevalo k povečevanju proizvodnje. (celotni proizvod se zmanjšuje, kar je razvidno tudi iz grafa TP) Ta zakonitost je neposredna posledica dejstva, da postaja fiksni dejavnik preobremenjen s količino variabilnega dejavnika.

Sistem kratkoročnih proizvodnih funkcij lahko ponazorimo v dveh povezanih koordinatnih sistemih:

Proizvodne funkcije lahko definiramo na 3 različne načine:

- Z diskretno analizo
- Z zvezno analizo
- Grafično

Proizvodne funkcije so tehnične zveze med obsegom proizvodnje in obsegom poljubnih potrošnih dejavnikov

AP (povprečna produktivnost) meri obseg TP na enoto dela

MP (mejna produktivnost dela) meri za koliko enot se spremeni TP če zaposlimo dodatno enoto dela

TP (celotna proizvodnja) meri količino proizvodnje glede na porabo potrošnega dejavnika

5. Na kratko opredeli zvezo med zakonom padajoče koristnosti in temeljnim zakonom povpraševanja

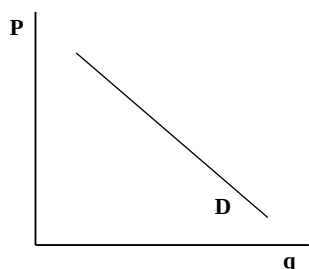
Če povečujemo obseg potrošnje določene dobrine se bo mejna koristnost-MU neprestano zmanjševala. To dejstvo označujemo kot zakon padajoče mejne koristnosti. Ta zakon trdi, da bo vsaka dodatna enota določene dobrine zmeraj manj prispevala k skupni koristnosti-TU.

Posameznik mora za vsako enoto dobrine plačati tržno ceno. Izhajajoč iz zakona padajoče mejne koristnosti pa bo za vsako dodatno enoto pripravljen plačati zmeraj nižjo tržno ceno, kar je vsebinsko bistvo temeljnega zakona povpraševanja.

Graf: preiši iz zvezka

Če gre za premik po premici povpraševanja govorimo, da se spreminja obseg povpraševanja.

Če gre za premik premice povpraševanja govorimo, da se spreminja povpraševanje

6. Devizni tečaj glede na ponudbo in povpraševanje in vpliv na ekonomske elemente

Dejavniki deviznega tečaja nam povedo, od česa je odvisno povečevanje ali zmanjšanje vrednosti tuje valute:

KRATKOROČNI UČINKI vplivajo na ponudbo in povpraševanje

- Ponudba in povpraševanje po devizah –so zelo kratkoročni (to so izvozniki, vlagatelji v domače vrednostne papirje)
- Povpraševanje po devizah (uvozniki, vlagatelji v tuje vrednostne papirje. Povečevanje izvoza sproži rast vrednosti domače valute.

DOLGOROČNI UČINKI -dolgo vplivajo na porast gospodarstva

- Nižja domača inflacija – poveča vrednost domače valute
- Domača ekspanzija denarja – zmanjšuje vrednost domače valute

7. Ekonomski vidiki deviznih tečajev

- Devizni tečaj na trgu ni nič drugega kot cena in vpliva na vse segmente narodnega gospodarstva.
- Politiko deviznih tečajev običajno v državi ureja in vodi centralna banka. Je ločena od fiskalne politike (državni proračun)
- Če ima država fiksen devizni tečaj, potem je centralna banka tista ki ga spremlja in po potrebi intervenira ali z dodatno ponudbo deviz ali z dodatnim povpraševanjem po devizah. Če centralna banka na trgu intervenira z dodatnim povpraševanjem po devizah se bo cena le teh dvignila (dvig deviznega tečaja)
- Če pa ima država variabilen devizni tečaj pa se v tem primeru centralna banka z deviznim trgov sploh ne ukvarja..v tem primeru vodi monetarno politiko..in na devizni tečaj vpliva posredno preko monetarne politike z obrestno mero
- Tudi država se lahko posredno vključi v vliv na devizni tečaj preko fiskalne politike

8. Teoretični vidiki povpraševanja po denarju (nakj podobnega)

Denar nastaja na trgu denarja. Je blago, ki ima na trgu denarja svojo ceno; obrestno mero. Povpraševanje po likvidnem denarju je odvisno od obrestne mere (nižja kot je obrestna mera večje je povpraševanje po denarju in obratno) Povpraševanje po denarju je zelo padajoča funkcija obrestne mere.

Povpraševanje po denarju je lahko:

-transakcijsko povpraševanje po denarju ...,je povpraševanje ki ga potrebujemo zato, da opravljamo transakcije (teh povpraševanj je največ..., gospodinjstva> nakup blaga, storitev.....,podjetja>material delo)

-Če bo transakcij več oz se povečuje BDP povečuje zahtevo po več denarja > MD1

-Če se bo BDP skrčil ne potrebujemo toliko denarja, je povpraševanje manjše > MD2

Špekulativno povpraševanje po denarju; naprimer če varčujemo v nogavici nastanejo oportunitetni stroški (so stroški izgubljenih priložnosti, saj ne dobimo od tega nič dosti)

9. Opišite transmisijski mehanizem proticiklične denarne politike

Razlika med denarno in fiskalno politiko je, da lahko fiskalna politika neposredno poveča povpraševanje. Če država poveča svoje izdatke s tem neposredno poveča povpraševanje. Mednarodna politika ne more neposredno povečati povpraševanja. Lahko pa pride od ene spremembe instrumenta Centralne banke do učinka na povpraševanje. To povezavo imenujemo imenujemo transmisijski mehanizem.

Centralna banka lahko preko različnih instrumentov posredno vpliva na rast povpraševanja saj s svojimi ukrepi poveča povpraševanje drugih sektorjev kot naprimer nakup vrednostnih papirjev na odprtem trgu. To najprej povzroči spremembo na trgu denarja nato pa se preko transmisijskega mehanizma monetarne politike odražajo še na nivoju celotnega gospodarstva

10. Kakšni so ekonomski učinki carine (tudi grafično)

Carine zvišujejo domače tržne cene ter tako zmanjšujejo potrošnikov presežek. To pomeni, da se ostanek skupne vrednosti ki jo je kupec pripravljen plačati za nakup določenega obsega dobrin nad skupno vrednostjo, ki jo dejansko plača.

Zmanjšanje, saj je tržna cena po kateri kupi vsako enoto dobrine zaradi carin višja. Porabnikov presežek se tako zaradi uvedbe carin zmanjša (redistribucijski učinek)

Drugi ekonomski učinki zaradi carine so še:

- fiskalni učinek
- trgovski učinek (carine zmanjšujejo uvoz in poveča domačo proizvodnjo)
- učinek na proizvodnjo (višja cena domače proizvodnje , naprimer uvedbe carin na tekstil)
- učinek na osebno potrošnjo